

32002D0835

29.10.2002

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 294/44

DECYZJA RADY
z dnia 30 września 2002 r.
przyjmująca program szczegółowy badań, rozwoju technologicznego i demonstracji: „Strukturyzacja Europejskiej Przestrzeni Badawczej” (2002-2006)

(2002/835/WE)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 166,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽²⁾,uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 166 ust. 3 Traktatu, decyzja nr 1513/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotycząca szóstego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji, przyczyniającego się do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej oraz innowacji (2002–2006) ⁽⁴⁾ (zwany dalej „programem ramowym”) ma być wykonana za pomocą programów szczegółowych określających szczegółowe zasady ich realizacji, ustalających czas ich trwania i przewidujących środki uznane za niezbędne.
- (2) Program ramowy składa się z trzech głównych bloków działań: „ukierunkowywanie i integrowanie badań wspólnotowych”, „strukturyzacja Europejskiej Przestrzeni Badawczej”, i „umacnianie podstaw Europejskiej Przestrzeni Badawczej”; z których druga ma być realizowana za pomocą niniejszego programu szczegółowego.
- (3) Do niniejszego programu należy stosować zasady uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uniwersytetów oraz upowszechniania wyników badań, programu ramowego (zwane dalej „zasadami uczestnictwa i upowszechniania”).
- (4) Zgodnie z art. 170 Traktatu, uczestnictwo w niniejszym programie jest otwarte dla krajów, które zawarły w tym celu konieczne umowy, a także jest otwarty, na poziomie projektów i na bazie wzajemnych korzyści, dla

podmiotów gospodarczych z państw trzecich i dla organizacji międzynarodowych w dziedzinie współpracy naukowej.

- (5) Przy realizacji niniejszego programu, należy zwrócić szczególną uwagę na potrzeby MSP i zachęty do ich uczestnictwa w programie.
- (6) Działalność badawcza prowadzana w ramach niniejszego programu powinna być zgodna z podstawowymi zasadami etycznymi, łącznie z tymi, które znalazły swój wyraz w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej.
- (7) Zgodnie z komunikatem Komisji „Kobiety i Nauka” oraz rezolucją Rady z dnia 20 maja 1999 r. w sprawie kobiet i nauki ⁽⁵⁾ oraz rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 3 lutego 2000 r. w tej sprawie, realizowany jest plan działań zmierzający do zwiększenia i wzmocnienia miejsca i roli kobiet w nauce i badaniach. Konieczne są dalsze udoskonalone działania w tej sprawie.
- (8) Do wzięcia udziału w niniejszym programie będzie się zachęcać poprzez publikację właściwych informacji. Informacje te będą dotyczyć zawartości, warunków i procedur i będą osiągalne w odpowiednim czasie i we właściwy sposób dla potencjalnych uczestników, także tych pochodzących ze stowarzyszonych krajów kandydujących i innych państw stowarzyszonych. W szczególności należy wesprzeć udział naukowców i instytucji z krajów rozwijających się, państw basenu Morza Śródziemnego razem z zachodnimi państwami bałkańskimi oraz z Rosji i nowych państw niepodległych (NIS).
- (9) Niniejszy program należy realizować w elastyczny, skuteczny i przejrzysty sposób, biorąc pod uwagę istotne interesy użytkowników, w szczególności z sektora nauki i przemysłu oraz politykę wspólnotową. Działalność badawcza prowadzona w ramach programu powinna być dostosowana, gdzie sytuacja tego wymaga, do potrzeb polityki wspólnotowej oraz do rozwoju nauki i technologii.
- (10) Należy ułatwić, za pomocą właściwych mechanizmów dostosowanych do ich szczególnej sytuacji, uczestnictwo regionów peryferyjnych we wspólnotowych działaniach BRT.

⁽¹⁾ Dz.U. C 181 E, 30.7.2002, str. 72.⁽²⁾ Opinia wydana dnia 12 czerwca 2002 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).⁽³⁾ Dz.U. C 221 z 17.9.2002, str. 97.⁽⁴⁾ Dz.U. L 232 z 29.8.2002, str. 1.⁽⁵⁾ Dz.U. C 201 z 16.7.1999, str. 1.

- (11) Środki niezbędne do realizacji niniejszej decyzji powinny być przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽¹⁾.
- (12) Komisja powinna we właściwym czasie zorganizować dokonanie niezależnej oceny, opartej na pełnych danych z realizacji, dotyczącej działań prowadzonych w obszarach objętych niniejszym programem mając na uwadze ich udział w tworzeniu Europejskiej Przestrzeni Badawczej, które będzie przebiegać w duchu otwartości w odniesieniu do wszystkich właściwych uczestników.
- (13) Zostały przeprowadzone konsultacje z Komitetem Badań Naukowych i Technicznych w sprawie treści naukowych i technicznych programów szczegółowych,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Zgodnie z decyzją 1513/2002/WE (zwaną dalej „programem ramowym”) niniejszym przyjmuje się, program szczegółowy strukturyzacji obszaru badań (zwany dalej „programem szczegółowym”) na okres od dnia 30 września 2002 r. do dnia 31 grudnia 2006 r.
2. Cele oraz priorytety naukowe i technologiczne programu szczegółowego są określone w załączniku I.

Artykuł 2

Zgodnie z załącznikiem II do programu ramowego suma uznana za niezbędną do realizacji programu szczegółowego wynosi 2 605 milionów EUR, włączając w to maksymalnie 6,0 % na wydatki administracyjne Komisji. Wskaźnikowe rozbiście tej sumy podano w załączniku II do niniejszej decyzji.

Artykuł 3

Wszelka działalność badawcza prowadzona w ramach szóstego programu ramowego musi być wykonywana w zgodności z podstawowymi zasadami etycznymi.

Artykuł 4

1. Szczegółowe przepisy dotyczące finansowego uczestnictwa Wspólnoty w programie szczegółowym są określone w art. 2 ust. 2 programu ramowego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23.

2. Instrumenty dotyczące realizacji programu szczegółowego są określone w załącznikach I i III do programu ramowego i opisane w załączniku III do niniejszej decyzji.

3. Zasady dotyczące uczestnictwa i upowszechniania stosuje się do programu szczegółowego.

Artykuł 5

1. Komisja opracowuje program pracy dla realizacji programu szczegółowego, określający bardziej szczegółowo cele oraz priorytety naukowe i technologiczne określone w załączniku I oraz harmonogramie realizacji.
2. Program pracy uwzględnia istotną działalność badawczą prowadzoną przez Państwa Członkowskie, państwa stowarzyszone i europejskie oraz organizacje międzynarodowe. Program jest uaktualniany w miarę potrzeb.

Artykuł 6

1. Komisja jest odpowiedzialna za realizację programu szczegółowego.
2. Procedurę ustanowioną w art. 7 ust. 2 stosuje się do przyjmowania następujących środków:
 - sporządzenia i uaktualniania programu pracy określonego w art. 5 ust. 1, łącznie z instrumentami, które należy stosować z zachowaniem priorytetów i każdym kolejnym dostosowaniem w ich stosowaniu, a także z treścią wezwań do składania wniosków i kryteriami oceny i wyboru, które mają być stosowane;
 - zatwierdzenia finansowania działań w zakresie BRT, w których szacowany wkład wspólnotowy do niniejszego programu jest równy lub większy od 0,6 miliona EUR;
 - sporządzenia zakresu uprawnień dla zewnętrznej oceny przewidzianej w art. 6 ust. 2 programu ramowego;
 - każdego dostosowania wskaźnikowego podziału środków, określonego w załączniku II.

Artykuł 7

1. Komisja jest wspomagana przez Komitet.
2. W przypadku dokonania odniesienia do niniejszego ustępu, zastosowanie mają art. 4 i 7 decyzji 1999/468/WE.

Okres ustanowiony w art. 4 ust. 3 decyzji 1999/468/WE określa się na dwa miesiące.

3. Komitet uchwała swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 9

Niniejsza decyzja skierowana jest do Państw Członkowskich.

Artykuł 8

1. Komisja składa regularnie, zgodnie z art. 4 programu ramowego, sprawozdanie z ogólnego postępu w realizacji programu szczegółowego; do sprawozdania załączona jest informacja w sprawie aspektów finansowych.

Sporządzono w Brukseli, dnia 30 września 2002 r.

2. Komisja organizuje przeprowadzenie niezależnej kontroli i oceny przewidzianych w art. 6 programu ramowego, dotyczących działań prowadzonych w dziedzinach objętych programem szczegółowym.

W imieniu Rady

B. BENDTSEN

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

CELE NAUKOWE I TECHNOLOGICZNE ORAZ OGÓLNE KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Wstęp

Przedmiotem niniejszego programu jest szereg kluczowych strukturalnych słabości przejawiających się we wszystkich dziedzinach badań europejskich, które przypuszczalnie będą miały stopniowo coraz większy wpływ na zdolność UE do sprostania aspiracjom jej obywateli, gdy jej gospodarki i społeczeństwa będą w coraz większym stopniu oparte na wiedzy. Celem programu jest:

- spowodowanie większego ukierunkowania, na wszystkich poziomach, badań na użyteczne i mające wartość handlową innowacje;
- wspieranie rozwoju zasobów ludzkich stanowiących podstawowy surowiec, na którym musi się opierać potencjał badawczy, a także mobilność naukowców – oraz ich wiedzy i fachowości – między krajami europejskimi i do Europy z innych krajów;
- pobudzanie rozwoju i modernizacji infrastruktur badawczych najwyższej jakości w oparciu o bardziej racjonalne podstawy i opłacalność oraz udostępnianie urządzeń i związanych z nimi zasobów w bardziej powszechny sposób pracownikom badawczym w całej Europie, którzy są w stanie z nich skorzystać;
- rozwijanie środków służących do bardziej konstruktywnego i skutecznego porozumiewania się i dialogu między sektorem badań i obywatelami w ogóle, w celu umożliwienia ogółowi społeczeństwa bardziej konstruktywnego wpływu, opartego na lepszej informacji, na przyszły rozwój i zarządzanie nauką, technologią i innowacją ⁽¹⁾.

Ze względu na charakter i środki realizacji, działania prowadzone w ramach niniejszego programu stosują się do wszystkich dziedzin badań i technologii. Mają one szczególną rolę, różną od działań realizowanych w ramach innych części programu ramowego i uzupełniającą je, w szczególności działania w ramach programu „Integracja i wzmocnienie Europejskiej Przestrzeni Badawczej” w obszarach tematycznie priorytetowych określonych dla UE w tym programie i należy zwrócić uwagę na zapewnienie spójności z nimi.

Te uzupełniające relacje znajdują odzwierciedlenie w:

- lepszym zapewnieniu rozwoju zasobów ludzkich i przekazywania wiedzy wynikających z realizacji działań objętych niniejszym programem, które stosują się, między innymi, do priorytetowych tematycznie obszarów badań, a także infrastruktury badawczej szerokiego zastosowania, włączając w to działania na pograniczu obszarów priorytetowych;
- stosowaniu, gdzie jest to właściwe, spójnych metod i narzędzi w celu wspierania innowacji za pomocą badań i w celu pogodzenia doskonalszych prac badawczych z interesem społeczeństwa, a także spójnymi ramami realizacji działań dotyczących zasobów ludzkich, infrastruktury i zapewniających prowadzenie badań w etyczny sposób, co można zrealizować, między innymi, w kontekście zintegrowanych projektów i sieci doskonalenia.

Do udziału w niniejszym programie zachęca się kraje kandydujące.

Podczas realizacji niniejszego programu oraz prowadzenia działalności badawczej związanej z programem, muszą być przestrzegane podstawowe zasady etyczne. Należą do nich zasady zawarte w Karcie Podstawowych Praw Unii Europejskiej, ochrona godności człowieka i życia człowieka, ochrona danych osobowych i prywatności, a także zwierząt i środowiska naturalnego zgodnie z prawem wspólnotowym i właściwymi konwencjami międzynarodowymi i kodeksami postępowania, np. ostatnią wersją Deklaracji Helsińskiej, Konwencji Rady Europy o Prawach Człowieka i Biomedycynie podpisanej w Oviedo dnia 4 kwietnia 1997 r., Protokołu dodatkowego o Zakazie Klonowania Ludzi podpisanego w Paryżu dnia 12 stycznia 1998 r., Konwencji o Prawach Dziecka Narodów Zjednoczonych, Powszechnej Deklaracji w sprawie Genomu Ludzkiego i Praw Człowieka przyjętej przez Unesco oraz odpowiednimi rezolucjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO).

⁽¹⁾ W celu ułatwienia spójnej realizacji programu, za każde posiedzenia komitetu programowego określonego w porządku dziennym, Komisja zwraca, zgodnie z ustanowionymi wytycznymi, koszty jednego przedstawiciela Państwa Członkowskiego, a także jednego biegłego/doradcy na Państwo Członkowskie dla tych punktów porządku dziennego, w których Państwo Członkowskie wymaga korzystania ze szczególnej wiedzy fachowej.

Uwzględnia się także opinie Europejskiej Grupy Doradców ds. Skutków Etycznych Biotechnologii (1991–1997) i opinie Europejskiej Grupy ds. Etyki w Nauce i Nowych Technologiach (od 1998 r.).

Uczestniczący w badaniach muszą stosować się do aktualnego ustawodawstwa i przepisów w krajach, w których prowadzi się badania. Uczestniczący w projektach badawczych muszą, gdzie sytuacja tego wymaga, przed rozpoczęciem działań w zakresie BRT zwrócić się z prośbą o zatwierdzenie ze strony właściwych komitetów etyki. W przypadku wniosków dotyczących wrażliwych kwestii, systematycznie dokonuje się przeglądu zasad etycznych. W przypadkach szczególnych, przeglądu zasad etycznych można dokonać w trakcie realizacji projektu.

W ramach niniejszego programu nie finansuje się następujących dziedzin:

- działalności badawczej dążącej do klonowania człowieka do celów reprodukcyjnych;
- działalności badawczej mającej na celu zmiany dziedzictwa genetycznego człowieka, które mogłyby spowodować dziedziczenie takich zmian⁽¹⁾;
- działalności badawczych mających na celu tworzenie ludzkich embrionów jedynie do celów badawczych lub do celów pozyskiwania komórek macierzystych, w tym także za pomocą przeniesienia jądra komórki.

Zgodnie z Protokołem amsterdamskim w sprawie ochrony i opieki nad zwierzętami, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, doświadczenia na zwierzętach należy zastąpić rozwiązaniami alternatywnymi. Należy unikać cierpienia zwierząt lub zmniejszać je do minimum. W szczególności stosuje się to (zgodnie z dyrektywą 86/609/EWG)⁽²⁾ do doświadczeń na zwierzętach obejmujących gatunki najbardziej podobne do człowieka. Zmiany dziedzictwa genetycznego zwierząt i klonowanie zwierząt można brać pod uwagę jedynie, gdy cele są usprawiedliwione z etycznego punktu widzenia oraz warunki są tego rodzaju, że zagwarantowane jest dobro zwierząt i przestrzegane zasady zróżnicowania biologicznego.

2. Badania i innowacje

Cele

Celem ogólnym jest dokonanie wyraźnego postępu w skuteczności wprowadzania innowacji w Europie, w krótkim, średnim i długim okresie, przez pobudzanie większej integracji między badaniami i innowacjami i przez działania w kierunku bardziej spójnej i przyjaznej dla innowacji polityki i ram regulacyjnych w Unii Europejskiej.

W tym celu i zgodnie z celami komunikatu Komisji „Innowacja w gospodarce opartej na wiedzy”, działania prowadzi się w wielu szczególnych obszarach uzupełniających się i wzajemnie wspomagających się, między sobą i z działaniami prowadzonymi pod nazwą „integracja i wzmocnienie Europejskiej Przestrzeni Badawczej”. Działania koncentrują się na doskonaleniu wiedzy, zrozumienia i zdolności zaangażowanych w nich uczestników – pracowników badawczych, przemysłowców, inwestorów, władz publicznych, na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym i innych – poprzez wspieranie bardziej intensywnego i skuteczniejszego współdziałania między nimi oraz przez dostarczanie strategicznych informacji i usług, a także przez rozwijanie nowej metodologii i narzędzi pomocnych w ich szczególnych wysiłkach. Ogólną zasadą leżącą u podstaw tych działań jest to, że innowacji nie można oddzielić od badań; działania służą wzmocnieniu więzi między badaniami i innowacją, od momentu koncepcji badań poprzez okres ich realizacji.

Celem wzmocnienia ich strukturalnych skutków w Europie, działania te prowadzi się, gdzie sytuacja tego wymaga, we współpracy z innymi grupami lub organizacjami na poziomie regionalnym, krajowym lub europejskim, takimi jak Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) i Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) w kontekście „Inicjatywy Innowacja 2000”, a także w koordynacji ze środkami funduszy strukturalnych w tej dziedzinie.

⁽¹⁾ Można finansować badania odnoszące się do leczenia raka gonad.

⁽²⁾ Dz.U. L 358 z 18.12.1986, str. 1.

Przewidywane działania

a) *Tworzenie sieci wykonawców i użytkowników i wspieranie ich wzajemnych działań*

Skuteczność systemu innowacji zależy od intensywności wzajemnych kontaktów i wymiany między zainteresowanymi aktorami. Europejskie sieci uczestniczące w tej działalności, mają na celu, między innymi, zachęcanie do tworzenia płaszczyzn współdziałania między sektorem badań i przemysłem oraz między przedsiębiorcami i finansami. Działania dotyczą zachęt i uprawomocnienia miejscowych i regionalnych inicjatyw we wspieraniu tworzenia i rozwoju przedsięwzięć innowacyjnych; zaangażowanie użytkowników w procesie innowacyjnym, wymianie dobrych praktyk i realizowanie ponadgranicznej współpracy obejmującej uniwersytety, inkubatory, kapitał ryzyka itp.; optymalizacja działań praktycznych w odniesieniu to przekazywania informacji, szkolenia, przekazywania wiedzy i dzielenia się nią między uniwersytetami, przedsiębiorcami i światem finansów.

b) *Zachęcanie do współpracy ponadregionalnej*

Poziom regionalny jest najbardziej odpowiednim poziomem dla przygotowania strategii innowacyjnych i programów obejmujących głównych miejscowych uczestników. Celem tego działania, prowadzonego w ścisłej współpracy z działaniami w kontekście polityki regionalnej i funduszy strukturalnych, jest:

- wspieranie wymiany informacji na temat szczególnych zagadnień związanych z innowacją;
- ułatwianie przekazywania dobrych praktyk i przygotowywanie strategii innowacyjnych w regionach i krajach mających przystąpić do UE;
- zachęcanie do realizacji na poziomie regionalnym i ponadregionalnym projektów lub środków, które okazały się udane na poziomie europejskim.

c) *Eksperymentowanie z nowymi narzędziami i sposobami podejścia*

Celem tych działań jest wypróbowanie nowych koncepcji innowacyjnych i metod w szczególności dotyczących krytycznych punktów w procesie innowacji. Działania te dotyczą:

- prób, na skalę europejską, z nowymi pomysłami stosowanymi w warunkach krajowych lub regionalnych w celu wspierania innowacji i uruchamiania przedsięwzięć innowacyjnych;
- analizy potencjału w zakresie powielania i/lub wykorzystywania sprawdzonych metod, narzędzi lub wyników w nowych warunkach;
- przygotowania zintegrowanych platform umożliwiających wprowadzanie i upowszechnianie nowej wiedzy i know-how dotyczących socjotechnicznych procesów innowacji.

d) *Wprowadzanie usług i ich konsolidacja*

Ustanowienie Europejskiej Przestrzeni Badawczej stopniowa integracja systemów innowacyjnych wymaga dostarczenia informacji i usług wykraczających poza istniejący narodowy podział. Działania, które należy wykonać dotyczą:

- CORDIS – bazy informacyjnej w zakresie badań i innowacji, którą uzupełniają inne media w celu dotarcia do różnych docelowych odbiorców;
- sieci ośrodków innowacji, której pokrycie geograficzne będzie stale wzrastało i która będzie uzupełniana instrumentami w celu zachęcania do ponadnarodowego przekazywania wiedzy i technologii;
- usług informacyjnych i pomocy w takich dziedzinach jak własność intelektualna lub przemysłowa i dostęp do funduszy na innowację.

e) *Wzmocnienie informacji gospodarczej i technologicznej*

W gospodarce opartej na wiedzy, informacje gospodarcze i technologiczne są witalnym składnikiem konkurencyjnych badań i strategii innowacyjnych. Działania, które należy prowadzić są skierowane głównie do uczestników procesu innowacji: MŚP, badaczy-przedsiębiorców i inwestorów. Działania te dotyczą głównie pośredników pracujących z/dla tych uczestników, a także organizacje wyspecjalizowane w zakresie informacji gospodarczej i technologicznej. Działania te skupiają się na szczególnych zagadnieniach naukowych i technologicznych lub sektorach przemysłowych i mogą dotyczyć:

- wspierania innowacji w MŚP, szczególnie za pomocą działań ukierunkowanych na ułatwienie ich uczestnictwa we wspólnotowych programach badawczych;
- pomoc w działaniach dotyczących zbierania, analizy i upowszechniania informacji dotyczących rozwoju naukowego i technologicznego, zastosowań i rynków, które mogą być pomocne dla udziałowców;
- identyfikacja i upowszechnianie najlepszych praktyk w odniesieniu do informacji gospodarczej i technologicznej.

f) *Analiza i ocena innowacji we wspólnotowych projektach badawczych*

Działalność w zakresie badań i innowacji prowadzone w kontekście projektów wspólnotowych, w szczególności w sieciach doskonalenia i w zintegrowanych, stanowią obfite źródło informacji o przeszkodach napotykanym w procesie innowacji i praktykach, które należy podjąć w celu ich pokonania. Analiza retrospektywna tych działań praktycznych dotyczy:

- zbierania i analizy informacji w zakresie środków podejmowanych w celu wspierania innowacji w projektach wspólnotowych, a także napotkanych przeszkód i działań koniecznych dla ich usunięcia;
- porównywania doświadczenia nabytego w projektach wspólnotowych z wiedzą uzyskaną z innych krajowych lub międzyrządowych programów i akceptowania uzyskanej informacji oraz
- aktywnego upowszechniania tej informacji wśród przedsiębiorców i innych uczestników tworzenia i wykorzystywania wiedzy.

3. Zasoby ludzkie i mobilność

Dzisiejsze społeczeństwa oparte na wiedzy w dużym stopniu zależą od ich zdolności tworzenia, przekazywania i wykorzystywania wiedzy. Wymaga to uruchomienia źródeł poznawczych, poczynając od środowiska badaczy. Ogólnym celem strategicznym działania dotyczącego zasobów ludzkich i mobilności jest, biorąc pod uwagę nieodłączny międzynarodowy charakter badań, udzielenie szerokiego wsparcia rozwojowi w europejskim systemie badań licznej i dynamicznej, światowej klasy kadry badawczej.

Mobilność pracowników badawczych promuje się w celu skutecznego tworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Obejmuje to spójny zespół działań, w szerokim stopniu opartych na finansowaniu zorganizowanych programów w dziedzinie mobilności pracowników badawczych. Jest on przede wszystkim dostosowany do rozwoju i przekazywania umiejętności badawczych, konsolidacji i poszerzania perspektyw kariery pracowników badawczych oraz wspierania wysokiej jakości w badaniach europejskich. We wszystkich działaniach w tym zakresie, będzie wykorzystane uznane powszechnie imię Marii Curie.

Działanie jest otwarte dla wszystkich dziedzin badań naukowych i technologicznych przyczyniających się do osiągnięcia celów wspólnotowych w zakresie BRT. Jednakże celem uwzględnienia ewolucji europejskich wymagań na tym obszarze, zachowuje się możliwość ponownego doskonalszego określenia priorytetów, dotyczących na przykład, dyscyplin naukowych, uczestnictwa regionów, typów organizacji badawczych, potencjału docelowych grup pracowników badawczych, w szczególności kobiet i młodszych pracowników badawczych oraz uwzględnia środki podejmowane w kierunku tworzenia współdziałania na polu szkolnictwa wyższego w Europie.

Zwraca się uwagę na:

- udział kobiet we wszystkich działaniach i odpowiednie środki w celu wspierania bardziej sprawiedliwej równowagi między udziałem mężczyzn i kobiet w badaniach;
- okoliczności natury osobistej dotyczące mobilności, w szczególności odnoszące się do rodziny, rozwoju kariery i języków;
- rozwój działalności badawczej w mniej uprzywilejowanych regionach UE i stowarzyszonych krajów kandydujących i na potrzebę zwiększenia i bardziej skutecznej współpracy między dyscyplinami badań oraz między środowiskiem akademickim a przemysłem, w tym także MŚP.

Celem dalszego wzmocnienia potencjału ludzkiego w badaniach europejskich, w działaniu tym dąży się do przyciągnięcia najbardziej obiecujących pracowników badawczych z państw trzecich ⁽¹⁾, wspiera się szkolenie europejskich pracowników badawczych za granicą i zachęca do powrotu europejskich pracowników badawczych osiedlonych poza Europą.

Działania, które należy kontynuować

Realizuje się cztery główne grupy działań.

a) *Działania organizowane przez przyjmującego*

Pierwsza grupa działań ma na celu wspieranie sieci badań, organizacji badawczych i przedsiębiorstw (w tym, w szczególności, MŚP), w ramach zorganizowanych globalnych projektów w zakresie transnarodowego kształcenia i mobilności pracowników badawczych oraz rozwoju i przekazywania umiejętności w zakresie badań, w tym także umiejętności odnoszących się do zarządzania badaniami i etyki badań. Celem zamierzonych działań jest spowodowanie poważnych zmian strukturalnych w europejskim systemie badań, w szczególności poprzez zachęcanie pracowników badawczych do kontynuowania ich kariery badawczej.

Formy kształcenia z tej grupy działań są skierowane do pracowników badawczych będących w początkowym okresie (zazwyczaj pierwszych 4 lat) kariery badawczej, takich jak pracownicy badawczy podejmujący pracę na stopień doktora, podczas gdy przekazywanie umiejętności i wiedzy dotyczy bardziej doświadczonych pracowników badawczych. Działania te mają także na celu zachęcanie do mobilności między różnymi sektorami.

- Sieci kształcenia naukowego Marii Curie – Zapewniają one zespołom badawczym mającym uznaną pozycję międzynarodową środki do współpracy w ramach wyraźnie określonego projektu badawczego celem sformułowania i realizacji zorganizowanego programu kształcenia dla pracowników badawczych w szczególnej dziedzinie badań. Sieci dostarczają spójnych, lecz elastycznych ram dla kształcenia i zawodowego rozwoju pracowników badawczych, szczególnie we wczesnym etapie ich kariery badawczej. Sieci dążą do osiągnięcia krytycznej masy wykwalifikowanych pracowników badawczych, szczególnie w dziedzinach o wysokiej specjalizacji i/lub podzielonych; przyczyniają się do pokonania instytucjonalnych i dyscyplinarnych barier, w szczególności poprzez wspieranie wielodyscyplinarnych badań. Sieć zapewnia także bezpośrednie i efektywne środki celem włączenia mniej uprzywilejowanych regionów Unii Europejskiej i stowarzyszonych krajów kandydujących do uznanej międzynarodowo, europejskiej współpracy badawczej. Partnerom pozwala się na znaczną niezależność i elastyczność w zakresie szczegółowych działań w sieci. Okres trwania sieci wynosi typowo 4 lata, a towarzyszących stypendiów do 3 lat, łącznie z pobytami krótkoterminowymi.
- Stypendia Marii Curie dla kształcenia naukowego we wczesnym okresie – Są one skierowane do szkolnictwa wyższego i instytucji badawczych, ośrodków szkolenia i przedsiębiorstw w celu wzmocnienia ich zdolności w zakresie kształcenia. Projekt jest skierowany do pracowników badawczych we wczesnym okresie ich kariery zawodowej i koncentruje się na zdobywaniu przez nich szczególnych naukowych i technologicznych umiejętności w badaniach, a także dodatkowych zdolności. Gospodarzy projektów wybiera się w oparciu o ich dziedziny specjalizacji w kształceniu naukowym. Związane z tym stypendia umożliwiają stypendystom pobyty o maksymalnym okresie trwania 3 lat. Projekt ukierunkowany jest też na bardziej skoordynowane modele kształcenia wśród zainteresowanych organizacji, w szczególności wśród organizacji prowadzących międzynarodowe studia doktoranckie.
- Stypendia Marii Curie w zakresie przekazu wiedzy – Są one skierowane do organizacji europejskich (uniwersytety, ośrodki badawcze, przedsiębiorstwa itp.) potrzebujących rozwinąć nowe dziedziny umiejętności, a także na wspieranie rozwoju możliwości badań w mniej uprzywilejowanych regionach Unii Europejskiej i w stowarzyszonych krajach kandydujących. Stypendia w zakresie przekazu wiedzy pozwalają przyjmować doświadczonych badaczy w tego rodzaju instytucjach w celu przekazywania wiedzy, umiejętności badawczych i technologii. Stypendia będą mieć maksymalny okres trwania 2 lata.

⁽¹⁾ Udział i finansowanie pracowników badawczych z państw trzecich przewidziane jest we wszystkich projektach organizowanych przez przyjmującego w zakresie mobilności (sekcja a), a także w jednym z projektów indywidualnych (sekcja b). W tego rodzaju przypadkach, bierze się pod uwagę wszystkie odpowiednie porozumienia między Wspólnotą i tymi państwami – lub grupami państw, a także odpowiednie przepisy finansowania i udziału w programie ramowym.

- Kursy szkoleniowe i konferencje Marii Curie – Pozwalają one młodym pracownikom badawczym skorzystać z doświadczenia czołowych badaczy. Wspiera się szczególne działania w zakresie kształcenia (łącznie z wirtualnymi) uwypuklające szczególne europejskie osiągnięcia i zainteresowania. Przewiduje się dwa rodzaje środków: pierwszy dotyczy wspierania spójnych serii konferencji i/lub kursów szkoleniowych (szkoły letnie, szkoły w laboratoriach itp.) proponowanych przez jednego organizatora i obejmujących kilka szczególnych zagadnień; drugi obejmuje pomoc w uczestnictwie młodych pracowników badawczych w dużych konferencjach wybranych ze względu na ich szczególne walory szkoleniowe. Tego rodzaju działania trwają zazwyczaj kilka dni, lecz można je rozszerzyć do kilku tygodni, na przykład w przypadku szkół letnich.

b) *Działania indywidualne*

Ta druga grupa działań dotyczy pomocy dla indywidualnych pracowników badawczych, w odpowiedzi na ich szczególne potrzeby w związku z uzupełnieniem indywidualnych umiejętności, w szczególności w zakresie wielodyscyplinarności i zarządzania badaniami, w procesie osiągania dojrzałości zawodowej i niezależności. Obejmuje również łączne badania pracowników badawczych z Europy i państw trzecich. Obejmuje wiele projektów organizowanych odpowiednio do geograficznego miejsca pochodzenia i przeznaczenia pracowników badawczych. Uczestnictwo w tych projektach jest otwarte dla pracowników badawczych z co najmniej czteroletnim doświadczeniem badawczym lub posiadających stopień doktora.

- Stypendia wewnątrz europejskie Marii Curie – umożliwiają one najbardziej obiecującym pracownikom badawczym z UE i krajów stowarzyszonych skorzystać ze szkolenia w organizacjach europejskich najbardziej odpowiednich do ich indywidualnych potrzeb. Wniosek składa stypendysta w połączeniu z organizacją przyjmującą. Wybór tematu przez pracowników badawczych we współpracy z instytucją przyjmującą jest swobodny i ma na celu uzupełnienie lub zróżnicowanie ich fachowości. Stypendia te przyznaje się na okres 1–2 lat.
- Międzynarodowe stypendia wyjazdowe Marii Curie – Przyznaje się je pracownikom badawczym z UE i krajów stowarzyszonych do pracy w uznanych ośrodkach badawczych w państwach trzecich, przez co wzbogacają swoje międzynarodowe doświadczenie badawcze. Plan ten wymaga przedłożenia spójnego indywidualnego programu kształcenia, obejmującego pierwszą fazę za granicą, po której następuje obowiązkowo druga faza w Europie. Pomoc ta powinna uwzględniać wystarczająco długi okres kształcenia.
- Międzynarodowe stypendia przyjazdowe Marii Curie – Mają one na celu przyciągnięcie pracowników badawczych najwyższej klasy z państw trzecich do pracy i podjęcia kształcenia naukowego w Europie, celem rozwijania współpracy badawczej z wzajemną korzyścią między Europą i państwem trzecim. W przypadku nowo powstających krajów i krajów o gospodarce w okresie przejściowym oraz krajów rozwijających się, projekt może obejmować świadczenia celem pomocy stypendystom w powrocie do ich kraju pochodzenia.

c) *Promowanie i uznawanie doskonałości*

Trzecia grupa działań skupia się na wspieraniu i uznawaniu wysokiej jakości w badaniach europejskich, czyniąc je przez to bardziej widocznymi i zwiększając ich atrakcyjność. Działania mają na celu wspieranie europejskich zespołów badawczych, szczególnie w nowych i/lub powstających dziedzinach badań oraz uwypuklanie osobistych osiągnięć europejskich pracowników badawczych, w celu pomagania w ich dalszym rozwoju i międzynarodowym uznaniu, jednocześnie wspierając upowszechnianie ich prac z korzyścią dla wspólnoty naukowej.

- Granty Doskonałości Marii Curie – celem ich jest zapewnienie pomocy w tworzeniu i rozwoju europejskich zespołów badawczych uważanych za posiadające potencjał umożliwiający osiągnięcie wysokiego poziomu doskonałości, w szczególności w wiodącej lub międzydyscyplinarnej działalności badawczej. Grant obejmuje okres do 4 lat i jest przyznawany na podstawie wyraźnie określonego programu badań.
- Nagrody Doskonałości Marii Curie – Są to nagrody naukowe wyrażające publiczne uznanie dla doskonałości osiągniętej przez pracowników badawczych, którzy w przeszłości korzystali ze wsparcia Wspólnoty w zakresie kształcenia i mobilności. Kandydaci do nagrody mogą zgłaszać się sami lub być zgłaszani przez innych.
- Katedry Marii Curie – Przyznaje się je w celu mianowania na najwyższe stanowiska, w szczególności w celu przyciągnięcia światowej klasy pracowników badawczych i zachęcenia ich do kontynuowania ich kariery badawczej w Europie. Nagrody zwykle przyznaje się na okres 3 lat. Plan ten można realizować w połączeniu z działaniami organizowanymi przez przyjmującego.

d) *Mechanizmy powrotu i reintegracji*

Kolejny mechanizm – Granty Marii Curie na powrót i reintegrację – jest skierowany do badaczy z UE i krajów stowarzyszonych, którzy właśnie skończyli okres stypendium Marii Curie o okresie trwania co najmniej 2 lat. Stanowi on zryczałtowaną kwotę, w postaci grantu, który ma być wykorzystany w ciągu jednego roku od zakończeniu działania Marii Curie. Jest przyznawany stypendystom na podstawie określonego projektu, który ocenia się w oparciu o jego zalety. Mechanizm wspiera zawodową reintegrację pracownika badawczego, przy czym pierwszeństwo daje się reintegracji w jego/jej kraju lub regionie pochodzenia.

Podobny mechanizm, lecz obejmujący dłuższy okres, do 2 lat, stosuje się do europejskich pracowników badawczych, którzy prowadzili badania poza Europą, przez co najmniej 5 lat i korzystali lub nie z finansowania w ramach działania Marii Curie i którzy chcą wrócić do Europy.

Współpraca z Państwami Członkowskimi i krajami stowarzyszonymi

W działaniach w zakresie zasobów ludzkich i mobilności dąży się do współfinansowania inicjatyw, które sprzyjają współpracy i prowadzą do ściślejszego współdziałania z programami i w ramach programów na krajowym i regionalnym poziomie tam, gdzie są one zbieżne ze szczególnymi celami planów przedstawionych wyżej w ogólnym zarysie. Tego rodzaju współpracę ustala się w oparciu o właściwe wspólnotowe kryteria, w celu stworzenia prawdziwego dostępu do tych inicjatyw dla wszystkich pracowników badawczych z krajów UE i krajów stowarzyszonych, odgrywających uzupełniającą rolę w odniesieniu do programów na poziomie krajowym i regionalnym, w szczególności przez umożliwienie dostępu do tych programów nie krajowym pracownikom badawczym, a także przez wspieranie szkolenia ponadgranicznego pracowników badawczych oraz przez wspieranie przyjmowania wzajemnie uznawanych norm kształcenia.

Podjmuje się inicjatywy celem wzmocnienia współpracy z Państwami Członkowskimi i krajami stowarzyszonymi w ramach „wsparcia bliskiego” dla pracowników badawczych, który stanowi kluczowy element programu w zakresie mobilności pracowników badawczych przemieszczających się w Europie lub powracających do Europy. W szczególności, mogą być one podjęte poprzez wsparcie powiązania w sieć istniejących i nowych struktur, na poziomie krajowym lub regionalnym, celem zapewnienia praktycznej pomocy zagranicznym pracownikom badawczym w sprawach (prawnych, administracyjnych, rodzinnych i kulturalnych) odnoszących się do ich mobilności.

Kolejny aspekt tej współpracy może dotyczyć, poza zwiększonym znaczeniem działań organizowanych przez przyjmującego, szeregu zadań związanych z zarządzaniem tymi działaniami. W tym kontekście, przewidywanie alternatywnych sposobów zarządzania i śledzenie indywidualnych umów stypendialnych może wymagać wcześniejszego wyraźnego rozgraniczenia zadań i obowiązków zgodnie ze wspólnotowymi rozporządzeniami i przepisami finansowymi oraz dokonania odpowiednich analiz kosztów i zysków. Ustala się sposób monitorowania i optymalizacji mobilności pracowników badawczych „i powrotu europejskich pracowników badawczych, którzy czasowo wyjechali z Europy. Ten sam mechanizm służy do monitorowania mobilności pracowników badawczych krajów ubiegających się o członkostwo w związku z rozszerzeniem Unii Europejskiej.”

Współpraca wewnętrzna w zakresie programu ramowego

Rolą działania w zakresie zasobów ludzkich i mobilności jest wspieranie kształcenia naukowego i rozwój umiejętności badawczych. Odgrywa ona tę rolę równoległe do działań podejmowanych w kontekście priorytetów tematycznych. Nie wyklucza to włączenia podobnych elementów do innych działań w zakresie programu ramowego. Działania dotyczące zasobów ludzkich i mobilności zapewniają pomoc w zakresie spójnych kryteriów w odniesieniu do oceny, wyboru i monitorowania takich działań, a także wspieranie wspólnych sposobów podejścia do działań, w celu zapewnienia spójności i rozwijania możliwego współdziałania i sprawiedliwej równowagi w udziale mężczyzn i kobiet.

4. Infrastruktury badawcze

Zdolność europejskich zespołów badawczych do utrzymywania się na czele we wszystkich dziedzinach nauki i technologii zależy od wyposażenia ich w nowoczesne infrastruktury. Pojęcie „infrastruktury badawczej” odnosi się do urządzeń i zasobów, które zapewniają podstawowe usługi ogółowi pracowników badawczych akademickich i/lub w przemyśle. Infrastruktury badawcze mogą być „punktowe” (jedne zasoby w jednym miejscu), „rozłożone” (sieć rozłożonych zasobów, łączące z infrastrukturami opartymi na architekturze sieci) lub „wirtualne (usługa dostarczana drogą elektroniczną).”

Celem ogólnym tych działań jest wspieranie rozwoju infrastruktur badawczych o najwyższej jakości i efektywności w Europie i ich optymalnego wykorzystania w skali europejskiej w oparciu o potrzeby zgłaszane przez środowisko pracowników badawczych. W szczególności celem ich jest:

- zapewnienie, że europejscy pracownicy badawczy mogą mieć dostęp do infrastruktur, których potrzebują do prowadzenia swych badań bez względu na umiejscowienie infrastruktury;
- udzielanie wsparcia europejskiemu podejściu do rozwoju nowych infrastruktur badawczych, również na poziomie regionalnym i ponadregionalnym oraz w zakresie funkcjonowania i udoskonalania istniejących infrastruktur, w tym także, gdzie sytuacja tego wymaga, urządzeń o znaczeniu ogólnoeuropejskim nieistniejących w Europie.

Wsparcia dla infrastruktur badawczych w niniejszym programie udziela się, gdy jest to istotne, w połączeniu z priorytetami tematycznymi programu ramowego i z innymi dostępnymi formami wsparcia.

Realizuje się pięć planów wsparcia:

- Dostęp transnarodowy. Celem jest tu finansowanie nowych możliwości dostępu zespołów badawczych (łącznie z indywidualnymi badaczami) do pojedynczych dużych infrastruktur badawczych bardziej odpowiadających ich pracy badawczej. Finansowanie przez Wspólnotę pokrywa niezbędne koszty eksploatacji zapewnienia dostępu do tego rodzaju infrastruktur zespołom badawczym pracującym w Państwach Członkowskich i krajach stowarzyszonych innych niż państwo, w którym znajduje się zarządzająca daną infrastrukturą.
- Działania integrujące. Celem ich jest wsparcie w zapewnieniu podstawowych usług ogółowi pracowników badawczych na poziomie europejskim. Może to obejmować, poza dostępem transnarodowym, utworzenie i funkcjonowanie sieci współpracy oraz realizację wspólnych projektów badawczych, podnoszących poziom efektywności danej infrastruktury. Plan sprzyja również wypełnianiu luk mogących ograniczać potencjał wykorzystania wyników badań przez przemysł, w tym także MŚP. Działania integrujące wybiera się w oparciu o szeroki i elastyczny program naukowy i technologiczny na skalę europejską dążący, gdzie sytuacja tego wymaga, do długookresowej trwałości programu. Plan można realizować za pomocą Inicjatyw w zakresie struktur zintegrowanych i skoordynowanych działań.
- Rozwój sieci informacyjnej. Celem tego planu dla wsparcia istniejących infrastruktur badawczych jest stworzenie, w połączeniu z tematycznie priorytetowym obszarem badań dotyczących technologii społeczeństwa informacyjnego, gęstej sieci powiązań między podobnymi inicjatywami, w szczególności przez stworzenie szybkiej i sieci wymiany informacji o dużej pojemności dla wszystkich pracowników badawczych w Europie (GEANT) i sieci szczególnych o dużej pojemności i systemów testujących (GRIDs), a także elektronicznych usług wydawniczych.
- Projekty infrastruktur. Ich celem jest włączenie się, biorąc pod uwagę każdy przypadek oddzielnie, do analizy możliwości wykonania i technicznej pracy przygotowawczej podejmowanych w jednym lub kilku Państwach Członkowskich lub krajach stowarzyszonych w zakresie tych nowych infrastruktur, które pod względem skali i korzyści, mają wyraźny europejski charakter, uwzględniając potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników i badając w systematyczny sposób możliwości uzyskiwania wkładów pochodzących z innych źródeł, łącznie z EBI lub funduszami strukturalnymi celem finansowania tych infrastruktur.
- Rozwój nowych infrastruktur. Optymalizacja europejskich infrastruktur poprzez ograniczone wsparcie rozwoju ściśle określonej ilości projektów nowych infrastruktur w należycie uzasadnionych przypadkach może mieć krytyczny, katalizujący wpływ, jeśli chodzi o europejską wartość dodaną. Takie wsparcie, uwzględniające opinie Państw Członkowskich, może uzupełniać wsparcie finansowe z EBI lub z funduszy strukturalnych.

Ogólnie, fundusze przewidziane na nowe lub udoskonalone infrastruktury będą ograniczone do minimum niezbędnego do pobudzenia działania, w znacznej części konstrukcji i eksploatacji oraz długookresowej trwałości danych infrastruktur, zapewnionego z krajowych i/lub innych źródeł finansowania. Tego rodzaju finansowanie zapewnia się tylko w oparciu o szczegółowe uzasadnienie, bazujące na europejskiej wartości dodanej, obejmujące aspekty naukowe, prawne i finansowe proponowanego rozwoju. Jako środki w celu zwiększenia współpracy naukowej z państwami trzecimi należy także wykorzystywać szerokopasmowe sieci komunikacyjne, które są bardzo istotne dla politycznych celów określonych przez Europejską Przestrzeń Badawczą i inicjatywę e-Europa.

Wsparcie dla infrastruktur badawczych w niniejszym programie powinno, w stosownych przypadkach, uwzględniać istniejące lub przyszłe mechanizmy w zakresie europejskiego podejścia do infrastruktur badawczych w Europie (np. Sieci edukacji i badań krajowych i Europejskie Forum strategiczne infrastruktur badawczych), a także opinie naukowe istniejących europejskich i międzynarodowych organizacji (np. Fundacja Nauki Europejskiej – FNE). W celu podtrzymania tych mechanizmów można, w miarę potrzeb, zastosować w ramach niniejszego programu środki towarzyszące.

5. Nauka a społeczeństwo

Obecnie i tym bardziej w opartym na wiedzy społeczeństwie jutra, nauka i technologia są wszechobecne wszędzie w gospodarce i w życiu codziennym. Jeśli mają wykorzystać swój pełen potencjał dla zapewnienia ciągle wzrastającej jakości życia – w najszerszym znaczeniu tego słowa – obywateli Europy, to konieczne są nowe relacje i bardziej produktywny dialog między środowiskiem naukowym, ludźmi przemysłu, decydentami i ogółem społeczeństwa, a także krytyczny naukowy sposób myślenia i wrażliwość na interes społeczny.

Tego rodzaju dialogu nie można ograniczyć do samej UE. Musi mieć on zakres międzynarodowy, w pełni uwzględniając perspektywy rozszerzenia i kontekst globalny. Ze względu na bardzo szeroki zakres zagadnień i współzależności istniejących w stosunkach między nauką i technologią, z jednej strony i ogółem społeczeństwa, z drugiej strony, okoliczności te należy włączyć do wszystkich obszarów działań programu ramowego. Rolą tego szczegółowego działania jest rozwój strukturalnych więzi między instytucjami i rozważanymi działaniami i skupienie uwagi, poprzez wspólne ramy odniesienia i rozwój właściwych narzędzi i modeli, na nadawaniu kierunku działaniom w dziedzinie objętej różnymi częściami programu ramowego.

Realizuje się je za pomocą sieci, porównywania z najlepszymi, wymiany najlepszych praktyk, rozwijania i wspierania wiedzy metodologicznej, badań i skupienia krajowych wysiłków. Należy doprowadzić do odpowiednich wspólnych działań w odniesieniu do realizacji planu działań nauka a społeczeństwo. W szczególnych przypadkach, gdzie sytuacja tego wymaga, należy wspierać badania celowe.

a) *Przybliżyć badania społeczeństwu*

Celem działań dokonanie systematycznego przeglądu różnych elementów „nauki i rządów” celem stworzenia warunków, w których decyzje polityczne będą bardziej skuteczne w zaspakajaniu potrzeb społeczeństwa, mocniej oparte na nauce i jednocześnie będą uwzględniały interesy społeczeństwa obywatelskiego. Wymaga to:

- rozważenia skutecznego procesu dialogu dotyczącego nowo powstających zagadnień naukowych i technologicznych mających ostatecznie skutki dla rozwoju przyszłej polityki;
- rozwijania właściwych środków w zakresie tworzenia naukowych wzorców odniesienia i przekazywania opinii naukowych decydentom;
- wyposażenia decydentów w narzędzia oceny i posługiwania się nauką niepewnością ryzykiem i środkami zapobiegawczymi.
- Nauka i rządy: analizowanie i wspieranie najlepszych praktyk; rozwijanie nowych mechanizmów konsultacji (takich jak fora obywatelskie) celem wspierania bardziej skutecznego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego i właściwych udziałowców w formułowaniu i realizowaniu polityki, łącznie z przekazywaniem danych naukowych koniecznych do podejmowania decyzji łatwo zrozumiałych dla społeczeństwa obywatelskiego i innych udziałowców; kontrolowanie działań dotyczących przebiegu procesów podejmowania decyzji, aby móc ocenić współzależności między bieglymi, przemysłem, społeczeństwem obywatelskim i decydentami.
- Opinie naukowe i systemy odniesienia: wymiana doświadczeń i dobrych praktyk; kontrolowanie tworzenia ogólnościowych opinii naukowych i w jaki sposób opinie te stanowią podstawę podejmowania decyzji; rozwijanie nowej i doskonalszej metodologii w zakresie wiarygodnych i uznawanych systemów odniesienia; zapewnienie działania bez zakłóceń i skutecznego wykorzystania, między innymi, Europejskiego Naukowego Gremium Doradczego i jego podkomitetów w celu zapewnienia opinii naukowych w zakresie rozwoju Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

b) *Badania odpowiedzialne i zastosowanie nauki i technologii*

Celem jest zapewnienie, aby zachodzący w nauce szybki postęp dokonywał się w zgodzie z podstawowymi zasadami etyki. Działania wspierają w Europie „badania odpowiedzialne”, w których, w rozwoju i zastosowaniu nauki i technologii, wymagania w zakresie swobody badań idą w parze z odpowiedzialnością społeczną i odpowiedzialnością wobec środowiska naturalnego, a także dialogiem publicznym, kontrolą i wczesnym ostrzeganiem o społecznych i etycznych problemach oraz o ryzykach wynikających z nowego rozwoju technologicznego, z korzyścią dla krajowych i międzynarodowych decydentów i innych zainteresowanych grup.

- Etyka: tworzenie sieci organizacji i instytucji oraz działań w zakresie etyki istniejących w Europie i wspieranie dialogu na temat etyki w badaniach z innymi regionami w kontekście globalnym; działania w zakresie pobudzania świadomości i szkolenia w zakresie etyki; koordynacja i opracowanie kodeksów postępowania w zakresie działań badawczych i rozwoju technologii; badania w zakresie etyki w odniesieniu do nauki, rozwoju technologii i ich zastosowań, na przykład w odniesieniu do społeczeństwa informacyjnego, nanotechnologii, genetyki człowieka, badań biomedycznych i technologii żywności.
- Niepewność, ryzyko i stosowanie zasady ostrożności: analiza i wspieranie najlepszych praktyk w stosowaniu zasady ostrożności w różnych obszarach podejmowania decyzji oraz w ocenie, zarządzaniu i przekazywaniu informowaniu o niepewności i ryzyku.

c) *Wzmocnienie dialogu nauka/społeczeństwo oraz kobiety w nauce*

Wspieranie odpowiedzialnego rozwoju nauki i technologii wymaga nie tylko dalszego dialogu między właściwymi udziałowcami, ale także większej świadomości społecznej postępu naukowego i technologicznego i jego możliwych konsekwencji i szerszego zrozumienia kultury nauki i innowacji. Istnieją także szczególne potrzeby pobudzania zainteresowania młodych ludzi nauką, zwiększenia atrakcyjności kariery naukowej i dokonania postępu w kierunku równości mężczyzn i kobiet w badaniach, co wzbogaci zasoby ludzkie i poprawi poziom jakości w badaniach europejskich.

- Zrozumienie społeczne i zaufanie: wspieranie przedsięwzięć sprzyjających wzrostowi świadomości i uznania osiągnięć w badaniach europejskich; analiza czynników wpływających na opinię publiczną, w tym także rola mediów i komunikatywności nauki; rozwijanie nowych środków zwiększenia świadomości i wiedzy społeczeństwa; zachęcanie do wszechstronnych debat z udziałem wszystkich istotnych udziałowców oraz pobudzanie w społeczeństwie świadomości innowacji.
- Zainteresowanie młodych ludzi karierą naukową; inicjatywy w celu przyciągnięcia młodszego pokolenia do uczestnictwa w dyskusji o nauce i technologii i ich wpływu na społeczeństwo i celem zwiększenia wiedzy naukowej i technologicznej wśród młodzieży (na przykład, poprzez praktyczne szkolenie studentów i współpracę ze szkołami); wspieranie rozwoju metod przyciągania do nauki dziewcząt i chłopców w ramach i poza ramami formalnego systemu nauczania i akcji dotyczących lepszego zrozumienia atrakcyjności i społecznych aspektów wyboru kariery naukowej.
- Kobiety i nauka: działania celem pobudzenia debaty na temat polityki na poziomie krajowym i regionalnym celem zmobilizowania kobiet naukowców i zwiększenia udziału sektora prywatnego; popieranie rozszerzenia inicjatywy „Kobiety w nauce” i związanych z tym działań celem wspierania równości mężczyzn i kobiet w całym programie ramowym; działania szczególne w celu lepszego zrozumienia równouprawnienia płci w nauce.

ZAŁĄCZNIK II

**WSKAŹNIKOWE ROZBICIE SUMY UZNANEJ ZA NIEZBĘDNĄ DO REALIZACJI PROGRAMU
SZCZEGÓŁOWEGO**

Rodzaje działań	Suma (w milionach EUR)
Badania i innowacje	290
Zasoby ludzkie	1 580
Infrastruktury badawcze	655 ⁽¹⁾
Nauka a społeczeństwo	80
Suma	2 605

⁽¹⁾ Łącznie do 200 milionów EUR na dalszy rozwój GEANT i GRID

ZAŁĄCZNIK III

ŚRODKI DO REALIZACJI PROGRAMU

W celu realizacji programu szczegółowego, zgodnie z decyzją nr 1513/2002/WE i zasadami uczestnictwa i upowszechniania, Komisja może stosować w całym obszarze nauki i technologii:

- Szczególnie ukierunkowane projekty innowacyjne realizowane w obszarze „Badania i innowacje”. Są one przeznaczone do badania, zatwierdzania i upowszechniania nowych pojęć i metod innowacyjnych na poziomie europejskim.
- Szczególnie ukierunkowane projekty badawcze realizowane w obszarze „Nauka a społeczeństwo”. Są one ściśle ukierunkowane i przyjmują w odniesieniu do tego tematu jedną z dwóch następujących form lub stanowią połączenie obu tych form.
 - a) projekt badań i rozwoju technologicznego mający na celu uzyskanie nowej wiedzy w celu albo znaczącego ulepszenia, albo rozwoju nowych produktów, procesów lub usług lub zaspokojenia innych potrzeb społeczeństwa i polityk wspólnotowych;
 - b) projekt pokazowy mający na celu sprawdzenie w praktyce nowych technologii oferujących potencjalną korzyść gospodarczą, które jednak nie mogą być bezpośrednio komercjalizowane.
- Zintegrowane inicjatywy w zakresie infrastruktury realizowane w obszarze „Infrastruktura badawcza”. Łączą one w jednym działaniu kilka działań istotnych dla wzmocnienia i rozwoju infrastruktur badawczych w celu zapewnienia usług na poziomie europejskim. W tym celu łączą one tworzenie sieci z działaniami wspierającymi (takimi jak działania odnoszące się do dostępu transnarodowego) lub działalnością naukową konieczną dla poprawy efektywności infrastruktury jednakże z wyłączeniem finansowania inwestycji dotyczących nowych infrastruktur, które mogą być finansowane jako szczególnie działania wspierające. Będą one obejmować upowszechnianie wiedzy wśród potencjalnych użytkowników, łącznie z przemysłem i w szczególności MŚP.
- Działania w celu wspierania i rozwijania zasobów ludzkich i mobilności, realizowane w obszarze „zasoby ludzkie i mobilność”. Celem ich jest kształcenie, rozwój umiejętności fachowych i przekazywanie wiedzy. Będą one obejmować wspieranie działań prowadzonych przez osoby fizyczne, struktury przyjmujące, w tym także przez sieci kształcenia oraz przez europejskie zespoły badawcze.
- Działania koordynacyjne realizowane we wszystkich obszarach programu. Celem ich jest promowanie i wspieranie skoordynowanych inicjatyw różnych podmiotów gospodarczych w zakresie badań i innowacji dążących do lepszej integracji. Będą one obejmować działania takie jak organizacja konferencji, spotkań, opracowywanie analiz, wymiana personelu, wymiana i upowszechnianie dobrej praktyki, ustanawianie systemów informacji i grup eksperckich, a także mogą, jeśli to niezbędne, wspierać określanie i organizowanie wspólnych inicjatyw i zarządzanie nimi.
- Szczególne działania wspierające realizowane we wszystkich obszarach programu. Uzupełnią one realizację programu ramowego i mogą być stosowane jako pomoc w przygotowaniu przyszłych działań w obszarze polityki Wspólnoty w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego, wraz z monitoringiem i oceną. W szczególności, działania te obejmować będą konferencje, seminaria, analizy, nagrody naukowe i konkursy naukowe na wysokim poziomie, grupy robocze i zespoły eksperckie, wsparcie operacyjne i upowszechnianie, działania informacyjne i komunikacyjne lub też kombinację tych form, w zależności od przypadku. Mogą one także obejmować działania wspierające infrastrukturę badawczą odnoszące się do np. dostępu transnarodowego czy technicznych prac przygotowawczych (włącznie z analizą możliwości wykonania) lub rozwoju nowej infrastruktury.

Komisja ocenia propozycje zgodnie z kryteriami oceny określonymi w wyżej wspomnianych instrumentach prawnych.

Wkład wspólnotowy jest przyznawany zgodnie z wyżej wspomnianymi instrumentami prawnymi i zgodnie ze wspólnotowymi ramami pomocy państwa na badania. W niektórych przypadkach, gdy projekt otrzymuje współfinansowanie o najwyższym dopuszczalnym poziomie w programie ramowym lub grantie ogólnym dodatkowy wkład z funduszy strukturalnych może być przyznany w zastosowaniu rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/99 z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych ⁽¹⁾.

W przypadku uczestnictwa jednostek z krajów kandydujących, może być przyznany na podobnych warunkach dodatkowy wkład z instrumentów finansowych przedakcesyjnych. W przypadku uczestnictwa organizacji z krajów basenu Morza Śródziemnego lub krajów rozwijających się, powinien zostać wzięty pod uwagę udział z programu MEDA oraz wspólnotowych instrumentów finansowych dla wspierania rozwoju.

Działania zgodne z art. 169 i 171 Traktatu przyczyniające się do osiągnięcia celów naukowych i technologicznych, wymienionych w załączniku I do niniejszej decyzji mogą być wspierane finansowo przez program szczegółowy, zgodnie z odpowiednimi decyzjami na mocy art. 172 Traktatu. Realizując program, Komisja może odwołać się do pomocy technicznej.

⁽¹⁾ Dz.U. L 161 z 26.6.1999, str. 1.